

**NATIONALE
HOGE
RAAD
PERSONEN met een
HANDICAP**

Activiteitenverslag 2023

In het voorliggende activiteitenverslag van de Nationale Hoge Raad voor Personen met een Handicap (NHRPH) vindt u een overzicht van zijn werking tijdens de periode van 1 januari 2023 tot 31 december 2023.

Een dergelijk verslag is geen wettelijke verplichting, maar de leden van de NHRPH vinden het belangrijk om te communiceren over hun activiteiten en bezorgdheden. Dit jaarverslag wordt in elektronische vorm verspreid. Het is in het Nederlands en het Frans beschikbaar op de website van de NHRPH: <http://ph.belgium.be>.

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
De NHRPH in cijfers	6
Deel I. Werking van de NHRPH	7
1. Opdracht	8
2. Organisatie	8
3. Vergaderingen	10
4. Communicatie	11
Deel II. Adviezen en positienota's	13
1. Het belang van voorbereidend werk	14
2. Overzicht en algemene opmerkingen	14
Deel III. Samenwerking met het beleid	18
1. Federaal Actieplan Handicap	19
2. Samenwerking met de Minister belast met personen met een handicap, mevrouw Karine Lalieux	19
3. Samenwerking met de Minister bevoegd voor mobiliteit, de heer Georges Gilkinet	19
4. Samenwerking met de Minister bevoegd voor sociale zaken en volksgezondheid, de heer Frank Vandenbroucke	20
5. Samenwerking met de FOD Binnenlandse Zaken	20
6. Memorandum	20
Bijlage I - Samenvattingen van de plenaire vergaderingen	22
Bijlage II - Samenstelling van de NHRPH (situatie eind 2023)	22
Bijlage III - Logistiek en budget	23
Bijlage IV - Contact	23

Voorwoord

De Nationale Hoge Raad voor Personen met een Handicap (NHRPH) heeft 2023 afgesloten met gemengde gevoelens, enthousiasme en ontgoocheling, tevredenheid en ongerustheid.

Sinds vele jaren vervult de NHRPH de rol van kwaliteitsvol raadgevend orgaan. De NHRPH wordt dan ook steeds vaker erkend als constructieve partner. De NHRPH speelde dan ook een belangrijke rol bij het voorbereiden en het opstellen van het **Alternatief verslag van het BDF over de uitvoering van de UNCRPD**, maar ook bij het opvolgen van het **Federaal Actieplan Handicap 2021-2024**. De NHRPH bracht hier dan ook meerdere adviezen over uit. Verder onderhield de NHRPH contacten met een aantal federale kabinetten. De NHRPH heeft ook deelgenomen aan heel wat externe vergaderingen en evenementen. Deze algemene samenwerkingen – maar ook specifiekere in het kader van de adviezen – getuigen van de **groeïende bezorgdheid** van een toenemend aantal actoren voor de behoeften van personen met een handicap in hun bevoegdheidsdomeinen. De NHRPH heeft dan ook niet minder dan **28 adviezen** en 2 positienota's gepubliceerd in 2023: een **positienota over de keuze van leefomgeving** en een **positienota over tewerkstelling**.

En tegelijkertijd duurt het **veel te lang** voordat de voorschriften van de UNCRPD en die van artikel 22 **in de praktijk worden omgezet**. In sommige gevallen stagneert of verslechtert de situatie van personen met een handicap zelfs:

- federale overheidsgebouwen en -diensten zijn **onvoldoende toegankelijk** voor een groot aantal burgers met een handicap (website en app hebben geen AnySurfer-label, de toenemende digitalisering die helaas vaak gepaard gaat met een vermindering van de loketdiensten enz.);
- de **tewerkstelling** van personen met een handicap blijft zeer laag en stagneert op een van de laagste niveaus in Europa; tegelijkertijd bereikt de IVT de armoedegrens niet, waardoor een groot aantal personen met een handicap in armoede verzeild geraken;
- de **gezondheidszorg** is niet toegankelijk op grond van de handicap (cf. dossier logopedie);
- het **stemrecht** wordt steeds vaker ontzegd op grond van de handicap.

Het Federaal Plan Handicap 2021-2024 was een uitstekend initiatief, omdat het de beleidsverklaring van de regering benadrukte en concretiseerde, ook vanuit het standpunt van personen met een handicap. Maar de beweging mag niet stoppen:

- het is wel degelijk de Belgische Staat die algemeen verantwoordelijk is voor de uitvoering van de UNCRPD en de Grondwet; iedere entiteit heeft zijn deel van de verantwoordelijkheid en actie; in alle beleidsdomeinen moeten acties worden ondernomen;
- planning is noodzakelijk voor een correcte en volledige uitvoering;
- momenteel is het mogelijk om een beroep aan te tekenen bij de Raad van State voor een schending van het standstill-principe, maar het is niet mogelijk om **een beroep aan te tekenen bij de Raad van State voor inactiviteit van de Staat**; dat is echt een lacune!

- de multipolariteit van de acties is een noodzaak en alle niveaus moeten hun krachten bundelen om actie te ondernemen;
- iedere wijziging en aanpassing van de regelgeving moet worden overlegd met de NHRPH (of de andere adviesraden naargelang het competentieniveau).

Naast de – klimatologische, technologische, ... – transformatie van onze samenlevingen mogen we de fundamentele democratische uitdagingen niet uit het oog verliezen en de ultieme doelstelling om personen in staat te stellen samen te leven in een wereld waarin iedereen, ook personen met een handicap, effectief over hun meest fundamentele rechten beschikt!

2024 wordt het jaar van het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie, het uitgelezen moment om de behoeften van alle personen met een handicap onder de aandacht te brengen. 2024 is ook het jaar van de verkiezingen: Europees, federaal, regionaal en lokaal. De NHRPH heeft zijn **memorandum** voorgesteld. Overigens zullen de VN-experts in het najaar van 2024 hun **opmerkingen** aan België voorleggen met het oog op het versterken van de uitvoering van de UNCRPD in België.

2024 zal dus een nieuwe springplank zijn, zowel om te handelen waar momenteel geen actie wordt ondernomen, maar ook om samen te handelen waar er een gemeenschappelijke wil is! Wat de context en politieke wil ook is, één ding blijft zeker: de NHRPH zal blijven opkomen voor de levenskeuzes en de sociale inclusie van personen met een handicap. De NHRPH kan rekenen op toegewijde leden en op een proactief secretariaat om de vele projecten die continu voor ons liggen tot een goed einde te brengen. Een hervorming van de werking van de NHRPH en een versterking van zijn secretariaat zullen daartoe ook prioriteiten zijn voor 2024.

Gisèle Marlière

Voorzitster van de NHRPH

De NHRPH in cijfers

28

adviezen heeft de NHRPH in 2023 uitgebracht.

114

De leden van de NHRPH namen in 2023 deel aan 114 vergaderingen. Het gaat o.a. om de plenaire vergaderingen, bureauvergaderingen, interne en externe werkgroepen, rondetafelconferenties, ontmoetingen met politici, enz.

49.604

mensen bezochten de website van de NHRPH in 2023.

20

De NHRPH telt 20 leden die voor een hernieuwbaar mandaat van 6 jaar worden aangesteld: het gaat om personen met een handicap, vertegenwoordigers van personen met een handicap of experts inzake handicap.

In 2026 zal hun zesjarige mandaat aflopen.

1.800.000

personen met een handicap telt België, toch als we uitgaan van de statistieken van de Wereldgezondheidsorganisatie, die het aantal personen met een handicap op ongeveer 15 % van de totale bevolking schat. Dit geen officieel cijfer, want op Belgisch niveau zijn er geen statistieken over alle personen met een handicap. De NHRPH vertegenwoordigt deze groep en verdedigt haar belangen.

2.700

abonnees uit Wallonië, Vlaanderen, Brussel en het buitenland ontvangen de elektronische nieuwsbrief van de NHRPH.

Deel I. Werking van de NHRPH

1. Opdracht

De Nationale Hoge Raad voor Personen met een Handicap (NHRPH) werd opgericht in 1967. De huidige algemene opdracht van de NHRPH werd vastgelegd bij het koninklijk besluit van 9 juli 1981 (B.S. van 12/08/1981) tot oprichting van de NHRPH. Dit koninklijk besluit belast de NHRPH met het onderzoeken van alle problemen inzake personen met een handicap die overeenkomstig de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen tot de nationale bevoegdheid behoren.

Om deze ruim omschreven taak tot een goed einde te brengen, mag de NHRPH onder meer adviezen verstrekken en voorstellen doen, hetzij op eigen initiatief, hetzij op verzoek van de betrokken ministers (*cf. Deel II. Adviezen en positienota's*).

Concreet verklaart de NHRPH zich bevoegd voor alle federale materies die een rechtstreekse of onrechtstreekse weerslag hebben op het leven van personen met een handicap en hun gezin. Op grond van de beginselen van het in 2009 door België bekrachtigde Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van personen met een handicap (UNCRPD) is de NHRPH het enige officiële representatieve orgaan voor personen met een handicap van het maatschappelijk middenveld op federaal niveau.

2. Organisatie

De NHRPH telt drie permanente beheersorganen: de plenaire vergadering, het bureau en het secretariaat. Daarnaast organiseert de NHRPH ook thematische werkgroepen.

De **plenaire vergadering** bestaat uit alle leden van de NHRPH, de vertegenwoordigers van de Eerste Minister en van de Minister van Pensioenen en Maatschappelijke Integratie, belast met Personen met een handicap, Armoedebestrijding en Beliris, maar ook van de ministers bevoegd voor Begroting, Werk en Sociale Zaken. Geregeld worden ook experts en parlementsleden uitgenodigd om een bepaalde problematiek op de plenaire vergadering toe te lichten. Gewoonlijk komt de plenaire vergadering een keer per maand samen, behalve in juli en augustus.

In de plenaire vergaderingen nemen de leden beslissingen over te verstrekken adviezen, te ondernemen acties, op te richten interne werkgroepen, de samenwerking met externe werkgroepen of de deelname eraan. Zij keuren er ontwerpadviezen goed en nemen een standpunt in over dossiers en vraagstukken die verband houden met de situatie van personen met een handicap en tot de federale bevoegdheid behoren.

Na elke plenaire vergadering publiceert de NHRPH een elektronische nieuwsbrief met een beknopte weergave van de belangrijkste agendapunten (*cf. Bijlage 1*).

Het **bureau** bestaat uit de voorzitter en drie ondervoorzitters. In voorkomend geval wordt de vertegenwoordiger van de Minister van Pensioenen en Maatschappelijke Integratie, belast met Personen met een handicap, Armoedebestrijding en Beliris uitgenodigd op de vergaderingen.

Het bureau vergadert telkens wanneer de goede werking van de NHRPH dit vereist of op verzoek van de voorzitter. Gelet op de huidige werklast is minstens een maandelijks

vergadering noodzakelijk, die doorgaans een tot twee weken voor de plenaire vergadering plaatsvindt.

Het bureau heeft als taak de werkzaamheden van de NHRPH voor te bereiden en te coördineren. Zo stelt het bureau de agenda op voor de volgende plenaire vergadering.

Het **secretariaat** wordt verzorgd door de Directie-generaal Personen met een Handicap (DG HAN) van de Federale Overheidsdienst (FOD) Sociale Zekerheid. Het team is niet alleen belast met de dagelijkse werking van de NHRPH, maar ook van het Belgian Disability Forum vzw (hierna: BDF).

Het secretariaat voert met name de volgende taken uit:

- het voorbereidende werk en de opvolging van de interne en externe vergaderingen (opstellen van de agenda, logistieke organisatie, uitnodigingen en verslaggeving), hetzij 114 vergaderingen in 2023;
- de voorbereiding van de adviezen (analyse van de context en de bestaande teksten, opstellen van een ontwerp, verwerken van de bijdragen van de leden, nalezen van de bijdragen in het Nederlands en het Frans) en de opvolging van het dossier achteraf;
- de analyse van actuele kwesties;
- de ondersteuning van de leden wanneer ze de NHRPH vertegenwoordigen (ontmoetingen organiseren, mondelinge interventies voorbereiden, contacten met de pers, ...);
- de verspreiding van informatie (in het Nederlands en het Frans, en in easy read in het Nederlands en het Frans) via de websites, mailings en de press corner;
- de bevraging van de leden van de NHRPH en het BDF;
- het opstellen van positienota's, jaarverslagen en andere documenten;
- het telefonisch onthaal;
- de opvolging van de correspondentie;
- de contacten met de beleidsmakers, het maatschappelijk middenveld en andere belanghebbenden;
- het actueel houden en aanvullen van de websites van de NHRPH en het BDF;
- de ondersteuning van de beslissingsorganen van de NHRPH en het BDF.

Daarnaast organiseert de NHRPH ook **thematische werkgroepen (WG)**.

Om bepaalde bijzondere thema's grondiger te onderzoeken, heeft de NHRPH werkgroepen opgericht, bestaande uit leden en eventueel experts op het onderzochte domein.

De leden van de NHRPH nemen op grond van hun expertise deel aan werkgroepen. Zij bevelen ook experts aan die deelnemen aan de vergaderingen. Deze worden altijd goedgekeurd door de plenaire vergadering.

De interne werkgroepen van de NHRPH zijn:

- de WG Toegankelijkheid-Mobiliteit;
- de WG Ethiek;
- de WG Tewerkstelling en tegemoetkomingen;
- de WG Rechtsbekwaamheid.

Deze werkgroepen bereiden adviezen en positienota's voor, waarna de plenaire vergadering

die vervolgens bespreekt en goedkeurt. In 2023 werden 43 interne werkgroepvergaderingen gehouden.

De NHRPH heeft in 2023 ook deelgenomen aan verschillende externe werkgroepen:

- het Belgisch Platform tegen Armoede en Sociale Uitsluiting;
- het Platform van de adviesraden voor personen met een handicap van de deelgebieden (de NHRPH verzorgt het secretariaat van dit platform);
- de Begeleidingscommissie van Unia (art. 33.2 UNCRRPD);
- de Begeleidingscommissie voor de aanwerving van personen met een handicap in het federaal openbaar ambt (BCAPH);
- de PRM Work Group Brussels Airport;
- het Raadgevend Comité van de treinreizigers;
- de Rondetafel Infrabel;
- de Federale Commissie voor verkeersveiligheid;
- de werkgroepen van de DG HAN voor het uitvoeren van projecten om de dienstverlening van de DG HAN efficiënter te maken;
- de stuurgroep van de DG HAN voor het uitvoeren van TRIA, een informaticatool voor dossierbeheer;
- de trimestriële vergaderingen met Unia in het kader van een samenwerkingsovereenkomst rond de strijd tegen discriminatie van personen met een handicap;
- de stuurgroep van het BDF en de adviesraden voor het opstellen van de alternatieve verslagen UNCRRPD en andere internationale rapporten.

Ten minste één secretariaatsmedewerker neemt deel aan elke vergadering. Hij of zij bereidt de vergadering met de leden en experts voor en zorgt voor de opvolging van de vergadering.

3. Vergaderingen

In 2023 hield de NHRPH 43 interne vergaderingen:

Type vergadering	Aantal
<i>Plenaire vergadering</i>	10
<i>Bureau alleen en Bureau + Kabinet van de minister belast met personen met een handicap</i>	12
<i>WG Toegankelijkheid-Mobiliteit</i>	5
<i>WG Ethiek</i>	10
<i>WG Tewerkstelling en tegemoetkomingen</i>	6
TOTAAL	43

De leden van de NHRPH hebben ook deelgenomen aan 71 externe vergaderingen en verschillende ontmoetingen: UNCRRPD-coördinatiemechanisme, Begeleidingscommissie voor de aanwerving van personen met een handicap (BCAPH), kabinetten en federale administraties, de Interministeriële Conferentie (IMC) Handicap, NAR, Platform tegen armoede en sociale uitsluiting, NMBS, bpost, BV-OECO, Federale Commissie voor verkeersveiligheid, ...

Daarnaast heeft de NHRPH ook het woord genomen ter gelegenheid van:

- de sensibiliseringsdag « *Ma vie, quels choix* », *Inclusion asbl*, Luik, 24/01/2023;
- de *European Economic and Social Committee (EESC) - legal framework and implementation of public policies on the fight against discriminations* – Brussel, 21/04/2023;
- de sessie van het Parlement Benelux, problematiek van personen met een handicap binnen de Benelux, Brussel, 20/10/2023;
- de tweede rondetafel over de evaluatie van de wet van 17/03/2013 tot hervorming van de regelingen inzake onbekwaamheid en tot instelling van een nieuwe beschermingsstatus die strookt met de menselijke waardigheid, Brussel, 31/10/2023;
- de UNCRPD-Conferentie en adviesraden Handicap in België, La Louvière, 17/11/2023;
- de **Conferentie voor een Rechtvaardige Transitie in België**, Brussel, 8 en 9 november 2023;
- de Conferentie over het Federaal Plan Handicap, tussentijds rapport, Brussel, 28/11/2023.

4. Communicatie

De NHRPH streeft ernaar zijn deelname aan de politieke debatten en beslissingen te versterken en zijn standpunten zo breed mogelijk uit te dragen.

In 2023 heeft de **website** van de NHRPH (<http://ph.belgium.be/>) de volgende aanpassingen ondergaan:

- publicatie van **alle adviezen van de afgelopen 10 jaar per thema**;
- verbetering van de pagina's **nieuws** en het **persoverzicht**;
- publicatie van het **memorandum voor de verkiezingen van 2024**;
- voortdurende (technische en inhoudelijke) verbetering voor het naleven van de normen inzake bescherming van de privésfeer GDPR (General Data Protection Regulation) en het **AnySurfer**-label.

In 2023 is het aantal bezoekers van de site toegenomen, vooral langs Franstalige kant. Na een tijdelijke vermindering van het aantal bezoekers in 2022 zet de stijgende trend van het aantal bezoekers van de afgelopen jaren zich dus voort.

Aantal bezoeken per taal	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
<i>Frans</i>	2.383	4.855	9.798	8.871	18.337	16.568	23.399	14.443	30.400
<i>Nederlands</i>	2.269	3.190	3.796	4.924	8.468	9.888	9.368	10.563	14.778
<i>Duits</i>	287	282	1.023	2.003	6.367	3.085	5.199	2.324	4.426
TOTAAL	6.570	11.563	16.166	19.306	35.532	31.891	38.714	27.330	49.604

In deze tabel vindt u de top 3 van onze meest bekeken adviezen en nieuwsberichten op de website (2023):

Top 3 - Adviezen en Nieuwsbrieven 2023 *	# bezoeken
23/10/2023 – <i>Vergoeding van de bewindvoerders: een onaanvaardbare stap achteruit voor personen met een handicap!</i>	478
28/07/2023 – <i>Advies nr. 2023/19 van de Nationale Hoge Raad voor Personen met een Handicap (NHRPH) over het koninklijk besluit tot oprichting van een Nationale Hoge Raad voor Personen met een Handicap</i>	450
20/10/2023 - <i>Memorandum van de NHRPH - Verkiezingen 2024</i>	303

* De adviezen en nieuwsberichten worden ook verzonden naar onze abonnees

De NHRPH verstuurt 2 soorten **mailings**:

- een algemene e-mail – minstens eenmaal per maand – naar de 2.700 abonnees van de nieuwsbrief; hierbij komen de algemene nieuwsberichten en standpunten van de NHRPH aan bod;
- een exclusieve mailing naar de leden en experts van de NHRPH, en dit vanuit de pagina "Members Only" voor de ontvangst van vergaderstukken (uitnodigingen, agenda's, verslagen, ...)

Deel II.

Adviezen en positienota's

De NHRPH is in de eerste plaats een adviesinstantie. Enerzijds moet de minister bevoegd voor de tegemoetkomingen voor personen met een handicap de NHRPH te raadplegen met betrekking tot elk ontwerp van koninklijk besluit overeenkomstig artikel 20 van de wet van 27 februari 1987 inzake personen met een handicap. Anderzijds kan de NHRPH ook op eigen initiatief of op verzoek van andere ministers of federale instanties adviezen uitbrengen over iedere federale materie die gevolgen kan hebben voor personen met een handicap.

In 2023 heeft de NHRPH **28 adviezen** uitgebracht: 15 op eigen initiatief en 13 op verzoek. Er werden ook twee positienota's aangenomen: **positienota "keuze van leefomgeving"** (plenaire vergadering van 20/02/2023) en **positienota "tewerkstelling"** (idem).

1. Het belang van voorbereidend werk

Elk advies vergt een grondige voorbereiding: het secretariaat analyseert het algemene kader van het verzoek van de minister of de feitelijke situatie. Aan de hand van deze voorbereidende analyse zal het bureau naar de plenaire vergadering gaan met de vraag om een advies uit te brengen. De plenaire vergadering beslist dan al dan niet een advies op te stellen en debatteert over de inhoud ervan. Indien nodig is er overleg tussen leden en experts in een bestaande of ad hoc werkgroep.

Vaak wordt gewezen op transversale aandachtspunten voor alle adviezen: het belang om de NHRPH vanaf het begin van de politieke denkoefening te raadplegen, de noodzaak om rekening te houden met de behoeften van alle personen met een handicap, de noodzaak om waar nodig te voorzien in aanpassingen en alternatieven, het belang van een evaluatie van de maatregel op termijn en van het betrekken van de NHRPH bij dit evaluatieproces.

2. Overzicht en algemene opmerkingen

Er werden 28 adviezen uitgebracht, waarvan 13 adviezen op verzoek van een kabinet, een federale administratie of een openbare dienst. Rekening houdend met de talloze beleidsinitiatieven is 13 adviesvragen eigenlijk erg weinig. De NHRPH had veel vaker om advies moeten worden gevraagd. Ondanks de betrokkenheid van elk kabinet bij het **Federaal Plan Handicap** hebben heel wat kabinetten geen beroep gedaan op de NHRPH bij het uitwerken van hun acties (er herinnering, er werden 145 maatregelen genomen over de periode 2021-2024). Aan de volgende regering zal de NHRPH vragen om zeer sterke bewustmakingsacties, in het bijzonder door het UNCRPD-coördinatiemechanisme.

In 2023 werden de volgende thema's het **vaakst besproken**: toegankelijkheid, mobiliteits- en parkeerbeleid, beschermingsmaatregelen, mantelzorgers en bekwame helpers, tewerkstelling, armoedebestrijding, tegemoetkomingen en compensaties en het betrekken van de NHRPH bij de besluitvorming.

De thema's mobiliteit en toegankelijkheid werden in een tiental adviezen besproken: niet meer dan logisch! Deze 2 aspecten bepalen in grote mate de deelname van personen met een handicap in het dagelijkse leven. Uit verschillende dossiers blijkt dat deze maatschappelijke deelname nog steeds niet is gegarandeerd, want zelfs de gunstig lijkende maatregelen hebben soms een **averechts** effect op het leven van personen met een handicap. Bijvoorbeeld:

- de ontwikkeling van scan cars, wat het gebruik van de parkeerkaart voor personen met een handicap bemoeilijkt;
- ook de ontwikkeling van shared spaces met negatieve gevolgen voor de veiligheid van personen met een handicap;
- de verschillende mobiliteitsplannen die geen rekening houden met de noodzaak van multimodaliteit;
- de toename van laadpalen en -kabels voor elektrische wagens die de veilige doorgang voor personen met een handicap verhinderen.

Andere hervormingsprojecten boden de NHRPH de gelegenheid om te wijzen op de behoeften van personen met een handicap, bijvoorbeeld:

- de European Disability Card (EDC) als middel tot erkenning van de handicap in het kader van de NMBS-tariefbepaling aan boord van de treinen (in het kader van het zogenaamde boordtarief);
- het rijbewijs met punten en aandacht voor de kwetsbaarheid van treinbegeleiders en passagiers met een handicap.

De kwestie van de rechterlijke bescherming van de persoon met een handicap (toepassing van de wet van 17 maart 2013 tot hervorming van de regelingen inzake onbekwaamheid en tot instelling van een nieuwe beschermingsstatus die strookt met de menselijke waardigheid) bleef vragen oproepen over de concrete richting die de uitvoerende macht geeft aan deze wet ten opzichte van de voorschriften van de UNCPRD, die de **financiële waardigheid en levenskeuzes** van personen met een handicap onder beschermingsstatuut verdedigt. Het zijn twee aspecten die de NHRPH niet terugvond in de 3 doorgevoerde hervormingen:

- de financiële kosten inzake bewindvoering van de persoon en zijn goederen werden herzien, met inbegrip voor de persoon wier middelen reeds onder de armoedegrens liggen;
- de grondslag van de middelen voor de berekening van de uitkering werd gedeeltelijk uitgebreid;
- de positie van de bewindvoerder in een regeling die vaak meer lijkt op vertegenwoordiging dan op begeleiding van de persoon.

De toegang tot verzorging blijft uiteraard ook een grote bezorgdheid met een echt probleem van **“materiële” ontoegankelijkheid tot de zorg en een uitsluiting die wordt gerechtvaardigd door de handicap.**

De toegang tot waardige inkomsten via de IVT/IT-berekeningsregels kwam opnieuw aan bod. Er werden effectief maatregelen genomen om de **koopkracht te verbeteren.**

Op het gebied van de **beleidsstrategie** heeft de Minister van Klimaat, Leefmilieu, Duurzame Ontwikkeling en Green Deal de positie van personen met een handicap in specifieke kaders, zoals zorg- en milieubeleid, onderzocht. Dit is een positieve evolutie.

2023 was ook een jaar van reflectie over de **werking van de NHRPH en de uitdaging om doeltreffender en participatiever te worden.**

Alle adviezen kunnen volledig worden geraadpleegd op de pagina **“adviezen 2023”** van de website.

20/02/2023- Nieuwe positienota van de NHRPH over de tewerkstelling van personen met een handicap

De NHRPH heeft zijn vroegere standpunt over de tewerkstelling van personen met een handicap bijgewerkt. De NHRPH heeft de toegang tot de gewone arbeidsmarkt voor alle personen met een handicap steeds verdedigd, waarbij hij het behoud van werk in een aangepaste omgeving verdedigt.

Het nieuwe standpunt snijdt ook de kwestie van permanente en voor personen met een handicap toegankelijke opleidingen en redelijke aanpassingen aan. De NHRPH wijst ook op **het belang van positieve actie, de rol van de tewerkstellingsdiensten, de rol van de vakorganisaties en het maatschappelijke en economische belang van aangepaste werkplaatsen.**

20/02/2023 – Nieuwe positienota van de NHRPH over de keuze van leefomgeving

Overeenkomstig de **aanbeveling inzake zelfstandig wonen en deel uitmaken van de samenleving van het Comité van de Verenigde Naties inzake de rechten van personen met een handicap** heeft de NHRPH het concept van de-institutionalisering ten aanzien van de Belgische realiteit onderzocht en stelt hij in zijn positienota concrete opties voor om over te gaan van het huidige institutionele model naar een inclusief en participatief model.

De NHRPH formuleert 6 essentiële criteria voor een **transitie** naar een inclusief en participatief model met respect voor het welzijn en de levenskwaliteit van personen met een handicap:

1. toegankelijke algemene voorzieningen;
2. vrijheid om zijn leefomgeving te kiezen en te veranderen;
3. individualisering van de leefomgevingen;
4. democratische en participatieve instellingen;
5. prioriteit van het levensproject;
6. opleiding en ondersteuning van personen met een handicap.

De NHRPH formuleert ook 9 aanbevelingen om deze doelstellingen te bereiken:

1. Het begrip de-institutionalisering moet worden geïnterpreteerd als een **transformatie van de bestaande collectieve leefgemeenschappen**, met meer respect voor de levenskwaliteit en de rechten van personen met een handicap.
2. Er moet meer worden ingezet op opleiding en begeleiding van personen met een handicap, en in het bijzonder van kinderen.
3. Er moeten meer inclusieve structuren komen, mits er rekening wordt gehouden met de noden van personen met een handicap. De noodzakelijke medische begeleiding moet behouden blijven, ongeacht de gekozen leefomgeving.
4. De bevoegde autoriteiten moeten een alomvattende stand van zaken opstellen van het bestaande aanbod en van de noden van personen met een handicap. Aan de hand hiervan kan ook een **beleidsvisie** worden opgesteld.
5. Er moeten voldoende middelen worden vrijgemaakt om deze transitie te financieren. De overgang mag in geen enkel geval besparingen in de bestaande structuren rechtvaardigen. Dit zou immers niet enkel ingaan tegen het standstillprincipe van art. 23 van de Grondwet, maar zou ook kunnen neerkomen op een indirecte discriminatie van personen met een handicap.

6. De bevoegde autoriteiten moeten een **globaal transitieplan** naar inclusiviteit opstellen voor de bestaande structuren.
7. Een **opvolgingsmechanisme** moet worden ingevoerd om zich ervan te vergewissen dat de vastgelegde doelstellingen bereikt worden.
8. De bevoegde autoriteiten mogen enkel de instellingen financieren die een duidelijk **lastenboek** naleven dat de levenskwaliteit van personen met een handicap waarborgt, op basis van de in de nota vermelde criteria.
9. Personen met een handicap, evenals hun vertegenwoordigers, moeten vanaf het begin van het proces bij de denkoefening worden **betrokken**.

Deel III.

Samenwerking met het beleid

1. Federaal Actieplan Handicap

Het **Federaal Actieplan Handicap 2021-2024** van mevrouw Karine Lalieux, Minister van Pensioenen en Maatschappelijke Integratie, belast met Personen met een handicap, Armoedebestrijding en Beliris, moet de beleidsmakers ertoe aanzetten de opvattingen en aanpak op het vlak van het beleid van personen met een handicap duurzaam te veranderen. De ambitie van het plan is om progressief alle hindernissen weg te nemen die personen met een handicap ondervinden, opdat ze hun leven volwaardig en autonoom vorm kunnen geven en zich ten volle kunnen ontwikkelen.

Dit actieplan bestaat uit maatregelen die worden uitgewerkt door bevoegde ministers en administraties met ondersteuning van de minister belast met personen met een handicap.

De NHRPH heeft meermaals met Minister Lalieux samengezeten over de reikwijdte en de concrete verwezenlijking van het actieplan. De NHRPH heeft voortdurend gewezen op de dringende noodzaak van een proactief overleg op regelmatige basis met de gehele regering en de NHRPH. De NHRPH herinnert de ministers eraan dat personen met een handicap dezelfde rechten hebben als iedere andere burger en dat het huidige beleid en de ondernomen acties ook moeten beantwoorden aan de autonomie- en integratiebehoeften van personen met een handicap.

Op 2 december 2022 heeft de IMC "Welzijn, Sport en Gezin – deel Personen met een handicap" een Interfederale Strategie 2022-2030 gelanceerd. In maart 2023 heeft de NHRPH, met alle adviesraden handicap van de deelgebieden, een lijvig **advies over de Interfederale Strategie Handicap (2022-2030)** ingediend. Dit advies was de gelegenheid om **een reeks interfederale aandachtspunten waaraan de politiek voorrang zou moeten geven in de komende jaren** onder de aandacht te brengen. Minister Lalieux heeft zelf het belang van het Platform van adviesraden inzake handicap benadrukt.

2. Samenwerking met de Minister belast met personen met een handicap, mevrouw Karine Lalieux

De NHRPH vergaderde elke maand met een kabinetsmedewerker van Minister Lalieux. Bovendien had de NHRPH elk trimester ook een onderhoud met de Minister zelf.

De permanente dossiers werden er besproken – zoals de werking van de DG HAN –, evenals de actuele uitdagingen en dossiers (*scan cars*, implementatie van de richtlijn *European Accessibility Act*, voorzitterschap van de Raad van de EU in 2024, indexering van de uitkeringen, ...). Afhankelijk van de agenda nam ook het BDF deel aan deze vergaderingen.

3. Samenwerking met de Minister bevoegd voor mobiliteit, de heer Georges Gilkinet

De NHRPH heeft in 2023 **meerdere adviezen** over mobiliteit voorbereid, zoals hierboven beschreven.

De NHRPH heeft ook deelgenomen aan verschillende vergaderingen met het kabinet-Gilkinet. Enkele thema's die aan bod kwamen:

- enquête over de toegankelijkheid Bemob2 door de FOD Mobiliteit en Vervoer, publicatie van de resultaten en opvolging;
- Infrabel en NMBS: vraag om een betere samenwerking en handistreaming;
- het nationaal implementatieplan (NIP);
- nieuwe treinstellen van het type M7;
- algemene beleidsnota van Minister Gilkinet;
- scan cars;
- plannen van de NMBS;
- platform “toegankelijk spoorverkeer”.

4. Samenwerking met de Minister bevoegd voor sociale zaken en volksgezondheid, de heer Frank Vandenbroucke

Gezondheidszorg moet toegankelijk zijn voor iedereen, ook voor personen met een handicap. In 2023 heeft de NHRPH meermaals contact gehad met het kabinet van de Minister.

De volgende dossiers werden onder meer besproken:

- terugkeer naar werk (*back to work*) voor personen met een handicap;
- onthaalprogramma's in ziekenhuizen voor personen met een handicap;
- toegang tot logopedie voor kinderen met een laag IQ en alzheimerpatiënten;
- slachtoffers van Softenon (thalidomide) en de beoordeling van de schadeloosstellingscriteria.

5. Samenwerking met de FOD Binnenlandse Zaken

In 2023 werden voornamelijk deze 2 dossiers besproken: de toegankelijkheid van de verkiezingen en de toegankelijkheid van de verkiezingsprogramma's.

6. Memorandum

Naar aanleiding van de nationale en regionale verkiezingen van 2024 heeft de NHRPH in zijn **memorandum** zijn aanbevelingen en concrete verzoeken voor de volgende legislatuur 2024-2029 voorgesteld:

- lancering van het Federaal Plan Handicap;
- voortzetten van de werkzaamheden van de Interministeriële Conferentie Handicap (IMC Handicap);
- verder ontwikkelen van de Interfederale Strategie Handicap 2022-2030

Het memorandum gaf ook vorm aan 4 uitdagingen voor alle bevoegdheidsdomeinen, volgens het principe van de “handistreaming”:

- personen met een handicap moeten waardig kunnen leven;
- personen met een handicap moeten zelfstandig kunnen leven en zelf kiezen hoe zij willen leven;
- personen met een handicap moeten kunnen deelnemen aan alle aspecten van de samenleving;
- en ten slotte, er moet met kennis van zaken worden gewerkt, in samenwerking met de verschillende overheidsniveaus.

Een van de prioriteiten van de NHRPH is natuurlijk een volledige herziening van de wet van 27 februari 1987 inzake tegemoetkomingen aan personen met een handicap. Daarbij moeten dringend de criteria voor de erkenning van de inkomensvervangende tegemoetkoming en de integratietegemoetkoming worden herzien. De NHRPH herinnert eraan dat de BelRai een instrument is voor het meten van de zorgnood van personen die complexe zorgbehoeften hebben. De BelRai is dus niet geschikt voor het bepalen van het autonomieverlies van een persoon met een handicap bij dagelijkse handelingen.

Bijlage I - Samenvattingen van de plenaire vergaderingen

Alle samenvattingen van de plenaire vergaderingen in 2023 zijn te vinden op <https://ph.belgium.be/nl/nieuws/2023.html>.

Bijlage II - Samenstelling NHRPH (situatie eind 2023)

De Nationale Hoge raad voor Personen met een Handicap (NHRPH) telt **20 leden**. De leden worden benoemd door de koning voor een **periode van zes jaar**. Hun mandaat is vernieuwbaar. Deelname aan de vergaderingen geeft hun recht op een zitpenning en terugbetaling van hun reiskosten op forfaitaire basis.

Op 15/02/2021 trad het koninklijk besluit tot benoeming van de leden van de NHRPH voor het mandaat 2021-2027 (KB van 01/02/2021) in werking. De 20 leden van de NHRPH zijn:

- mevrouw Gisèle MARLIERE, voorzitter;
- mevrouw Emilie DE SMET, ondervoorzitter;
- mevrouw Ingrid Borré (met pensioen op 01.03.2023 / mevrouw Sophie WILLEKENS, sinds 01.03.23), ondervoorzitter;
- de heer Maarten RUYMEN, ondervoorzitter;
- mevrouw Christine BERLEMONT;
- de heer Thomas DABEUX;
- mevrouw Ria DECOOPMAN;
- de heer Stéphane EMMANUELIDIS;
- mevrouw Marieken ENGELN;
- de heer Pierre GYSELINCK;
- de heer Helmut HEINEN;
- de heer Jean-Marie HUET;
- de heer Abdelkhalak KAJJAL;
- de heer Michel MAGIS;
- mevrouw Nadia MANIQUET;
- mevrouw Karine ROCHTUS;
- de heer Joke ROMBAUTS;
- de heer Timothy ROWIES;
- de heer Stefaan SINGELEEE;
- mevrouw Lieve VAN DEN BOSSCHE.

Het secretariaat van de NHRPH

Het secretariaat van de Nationale Hoge Raad voor Personen met een Handicap (NHRPH) wordt verzorgd door de Directie-generaal Personen met een handicap.

Mevrouw Véronique DUCHENNE, Attaché (FR), verzekert de coördinatie van het secretariaat.

Het secretariaat is samengesteld uit:

- Benjamin LAUREYS (NL), Attaché;
- Anne HAVAERT (FR), Attaché;
- Olivier MAGRITTE (FR), Attaché;
- Frederik VAN DE PERRE (NL), Administratief deskundige;
- Marjorie BERLANGER (FR), Administratief medewerkster;
- Celie HUYBENS (NL), Attaché (vanaf juni 2022 - mei 2023);
- Natallia MASTSEPAN (NL), Attaché.

Bijlage III - Logistiek en budget

Administratief gezien maakt de NHRPH deel uit van de FOD Sociale Zekerheid, DG personen met een handicap.

Het secretariaat is gevestigd in de Finance Tower in Brussel.

De FOD steunt de NHRPH op logistieke wijze: door de terbeschikkingstelling van vergaderzalen, vertaaldiensten, ...

De werkingskosten van de NHRPH zijn ten laste van het budget van de FOD Sociale Zekerheid onder het begrotingsartikel 24.55.21121101, en bedroegen in 2023 € 69.343,68.

Uitgaven 2023	
<i>Presentiegeld 2023 (2022 betaald begin 2023)</i>	€ 8.288,91
<i>Verplaatsingskosten (idem)</i>	€ 242,28
<i>Tolken</i>	€ 39.604,76
<i>Gebarentaal</i>	€ 17.190,93
<i>Labeling en onderhoud website, easy to read</i>	€ 4.016,80
TOTAAL	€ 69.343,68

Bijlage IV - Contact

Nationale Hoge Raad voor personen met een handicap

Secretariaat: Administratief Centrum Kruidtuin
Finance Tower
Kruituinlaan 50, bus 150
B-1000 Brussel
BELGIË

Telefoon: 02/509.84.21
02/509.83.59

Mail: info@ph.belgium.be

Website: ph.belgium.be